

יבמות נא

משה שווערד

1. חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף נא עמוד א

אמר רבא מאי טעמיה דר"ג. מסתברא דהא דלא בעי טעמא לרבנן משום דפשיטא היא דהדין נותן דכיון דלא הופקעה זיקת הבית לגמרי במאמר או בגט ועדיין זיקתו קיימת דינא הוא דכי היכי דמאמרו של זה קני ה"ג קני מאמרו של שני וכי היכי דגטו של זה דחי גטו של שני נמי לידחי ויאסרנו בקרובות דהא זיקתו קיימת. והלכך טעמייהו דרבנן פשיטא ליה ובכולה שמעתין לא שקלינן לפרושי אלא טעמיה דר"ג אי קמא קני בתרא נמי ליקני כדאמרן, ואביי דאמר ורבנן כל חד וחד תקינו ליה גט ומאמר לא הוי צריך אלא אידי דפריש טעמיה דר"ג דאצטריך ליה פריש נמי טעמייהו דרבנן אע"ג דלא אצטריך ליה. ומיהו בספרים מדוקדקים ליתא כלל.

2. תוספות מסכת יבמות דף נא עמוד ב

ביאה פסולה כמאמר שויוה רבנן וקתני דאין אחריה כלום - ... ונראה לר"י דה"פ והא ביאה כמאמר שויוה רבנן שיהא אחריה כלום משום גזירות דלעיל וחל אחריה מאמר [ומשום הכי תקינו נמי] רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסברא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אתי למימר נמי דאין מאמר אחר ביאה פסולה דלא גרעא ביאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט דגט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אתי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ביאה פסולה ...

3. תוספות מסכת יבמות דף נא עמוד א

דמספקא ליה גט אי דחי אי לא דחי - לא מצי למימר דפשיטא ליה דגט ודאי דחי ומאמר ודאי קונה דא"כ אמאי מהני מאמר אחר הגט וגט אחר מאמר ואע"ג דאכתי לא ידע ברייתא דבסמוך דמודה ר"ג דיש גט אחר מאמר כו' מתניתין משתמע ליה דיש גט אחר מאמר לר"ג דדוקא נקט גט אחר גט ומאמר אחר מאמר דלא מהני אבל מאמר אחר הגט או איפכא מהני.

4. למ"ד זיקה מדרבנן-הא ספק דרבנן לקולא, א"כ מדוע חל בכלל?

עיין ברשימות

5. תוספות ישנים מסכת יבמות דף נא עמוד א

עדיפא ממאמר. אין להקשות ומאי עדיפותא הוא הלא כמו כן יש גט אחר מאמר אע"ג דלא עדיף ממאמר אלא דכוותיה די"ל שאני גט ומאמר דזה דוחה וזה קונה אבל הכא הכי פירושא עדיפא ממאמר דמאמר אחר מאמר לא מהני דלא עדיף מאמר בתרא ממאמר קמא ואינו יכול לתפוס במה שתפס מאמר ראשון. וביאה פסולה אע"פ שאינה יכולה לתפוס מסברא רק בצד שתפס המאמר שלפניה שהרי כיון דתרווייהו לקנות סברא הוא דההוא צד דחוי למאמר חזי לביאה ואפ"ה מהניא אחר מאמר ותופסת באותו צד עצמו א"כ אלימא היא ממאמר וגריעא ממאמר דאילו מאמר אחר הגט קני לכולא שיורא דגט שאין מאמר מועיל אחריו דכי אמר' במתני' אין מאמר אחר מאמר ר"ל בין לאחר מאמר כשר בין לאחר מאמר פסול מדלא מפליג בין כשר לפסול כמו גבי ביאה וחליצה. ואילו ביאה לא קניא ליה לכולא שיורא דגט שהרי מאמר מועיל אחריה ואם הוה קני לכולא שיורא דגט כמו מאמר לא היה מועיל מאמר אחריה שאין מאמר יכול לתפוס הצד שהביאה תפסה:

6. רש"י מסכת יבמות דף נא עמוד א

חולץ לראשונה - וכ"ש דאי חלץ לשניה הוי חליצה מעלייתא לאיפטורי קמייתא דכיון דגט דשניה אין גט חליצה דידה מעלייתא היא אלא עצה טובה אשמועינן שלא יאסור עצמו בקרובות שניה שאם יחלוץ לה נמצא זו גרושתו וזו חלוצתו ואסור בקרובות שתיהן.

7. מהרש"א חידושי הלכות מסכת יבמות דף נא עמוד א

בפרש"י בד"ה ה"ג ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג כו' חולץ לראשונה וכ"ש דאי חלץ לשניה כו' אלא עצה טובה אשמועינן שלא יאסור עצמו כו' עכ"ל יש לדקדק למאי איצטריך להאי טעמא דהא משנה שלימה שנינו בפ' החולץ וחולץ לפסולה משום דלא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם וה"נ הכא כיון דגט דראשונה גט הוא גט שניה אינו גט וחולץ לראשונה שהיא פסולה [א] ואולי דרש"י סובר דגט שניה נמי הוא גט לפסולה לכהונה דאפילו ריח גט פוסל לכהונה כדלקמן אפילו לא נתגרשה אלא מאישה פסול מלא יקחו כו'.

8. רש"ש מסכת יבמות דף נא עמוד א

ד"ה חולץ לראשונה. עי' מהרש"א דהוליד מדבריו דין חדש דר"ג מודה דיש גא"ג לפסולה מכהונה משום ריח הגט ול"נ דהלא משמע לקמן (נב סע"א) דגט דפוסל לכהונה מהני ביבמה ואף דרש"י פי' שם דהיינו למיקם עלה בלא יבנה וכ"ה בפוס' נ"ל

דל"ד דה"ה לענין קרובות [2] ול"נ דרש"י רוצה לתת טעם בזה גם אשני יבמין ויבמה אחת דמדקאמר וכן א"א כו' משמע דגם שם חולץ הראשון וכמו שפי' שם להדיא:

9. ערוך לנר מסכת יבמות דף נא עמוד א

ברש"י ד"ה חולץ לראשונה. אלא עצה טובה אשמעינן. עיין במהרש"א שהקשה דלמה ל"ק מטעם דלא ישפוך אדם מי בורו ותו' דאף דאין גט מכ"מ ריח הגט הוי, ולענ"ד דוחק לומר כן כיון דהגט לא מועיל כלום הוי כנותן לה חספא בעלמא, ועיין בתוס' לקמן (נב ב בד"ה ליבמתו מהו) דאפילו ביותר מזה מסופקים אי חשיב ריח הגט, ואולי אקושת המהרש"א בפשטות י"ל דאף דשייך משום לא ישפוך אדם מי בורו בזה כדמוכח ממאי דקאמר לקמן (נג א) גט לזו וחלץ לזו לימא מסייע ל' לשמואל ותהוי תיובתא דרב יוסף ע"ש מכ"מ ניהא לרש"י לנקוט הטעם דעצה טובה דהא קאמר בסיפא וכן בשני יבמים פי' שחולץ ג"כ הראשון שנתן גט כמו שמפרש רש"י ואי הטעם משום לא ישפוך ברישא בב' יבמות יקשה בסיפא מ"ט [2] אבל הטעם דעצה טובה שייך ג"כ בב' יבמים, [ג] גם א"ל אפי' רש"י דלמא לכך נקט חולץ לראשונה לאשמעינן דאין זיקה ודלא כשמואל דאמר חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה די"ל דא"כ אכתי לא הוי צריך למינקט חולץ לראשונה רק כרבנן דחולץ לאחת מהן דמשמע שפיר מני' אפילו לבעלת הגט ג"כ אבל מדנקט חולץ לראשונה משמע דדוקא לראשונה:

10. מרומי שדה מסכת יבמות דף נא עמוד א

ת"ר כיצד אמר ר"ג אין גט אחר גט כו' ר"ג אומר חולץ לראשונה ואסור בקרובותיה כו'. ופירש"י ז"ל דעצה טובה קמ"ל שלא יאסור עצמו בקרובות שניה כו'. כאן היה מקום לפרש, דאסור לחלוץ לשניה משום דלא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים לו. אבל משום סיפא וכן בשני יבמין ויבמה אחת, דשם ג"כ הכוונה חולץ הראשון, והתם ודאי אינו אלא עצה טובה, ומש"ה פירש"י גם בכבא זו הכי. [7] ומיירי אפילו שהשניה גרושה ופסולה לכהונה בל"ז. ועפ"י ברייתא זו ביארנו כוונת רש"י לעיל דף כ"ו ב', מדקאמר אמציעת צריכה חליצה משניהם כו', ומחק הנוס' מדקאמר זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת, והתוס' פלפלו בזה. ולי נראה דמהרישא אין ראייה דדוקא הכי הוא, אלא קמ"ל דאין בזה איסור, ולא נימא כדמשמע מברייתא זו דהראשון חולץ כדי שלא יהא השני פוסל על עצמו את קרובותיה, קמ"ל דאינו אלא עצה טובה, אבל אין בזה שום איסור:

11. שו"ת הרשב"א חלק ד סימן צו

... [7] ולית ליה להאי תנא הא דרב יוסף. אי נמי: ס"ל לתנא: יש זיקה. וס"ל: דלא אמרינן: חליצה פסולה אינה פוטרת צרתה, אלא בפסול הבא מחמת זיקה בצרות אהיות, אי נמי: פסול הבא מחמת מעשיו בבעלה 4 מאמר ובעל הגט /במהדורת וילנא תרמ"א הגירסא: בבעלת מאמר ובעלת הגט/, ואי נמי: החולץ למעוברת. אבל שאר פסולין, לא. וכן דעת הרב בה"ג. וכן משמע מן התוספתא. ולעולם לית ליה הא דרב יוסף.

12. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף כז עמוד א

ואיבעית אימא, כי קאמר שמואל: חליצה מעליא בעינן, ה"מ למיפטר צרתה, אבל מפטרא נפשה פטרה.

13. תוספות מסכת סוכה דף ז עמוד ב

כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן - על כרחיך אין שוין ...

14. חידושי הרישב"א מסכת סוכה דף ז עמוד ב

אמר אביי רבי יאשיה ורבי יהודה ורבי שמעון ורבנן ורבי אליעזר ואחרים כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן. פי' קבלנו מרבתינו דכל היכא דאמר תלמודא רבי פלוני ורבי פלוני אמרו דבר אחד הם שוים בדבריהם לגמרי וכל אחד מודה לדברי חבריו, ומשום הכי לא חשיב שיטה ואפשר דהוי הלכתא כוותייהו, אבל היכא דאמרינן רבי פלוני ורבי פלוני כולהו סבירא להו [הויה לה] שיטה שהיא קבלה ביד הגאונים ז"ל דלית הלכתא כחד מנייהו, מפני שאע"פ שהולכין בשיטה אחת ובדרך אחד באותו דבר אין כל דבריהם שוים ואינם מודים זה לזה, וראיה לדבר הא דשמעתין דאמר כולהו סבירא להו ואינם מודים זה לזה, דהא לבית שמאי הכשר סוכה בכדי ראשו ורובו ושלחנו ורבי בעי ד' אמות, ורבי שמעון בעי ג' דפנות ורביעית אפילו טפה ואילו רבי יהודה מודה כסתם מתניתין דקתני ושאיין לה שלש דפנות מדלא פליג על הא וכדפליג ברישא, והכי נמי משמע מדאמרינן ביבמות (צ"ג א') רב הונא ורבי ינאי ורבי חיאי ורבי מאיר ורבי אליעזר בן יעקב כולהו סבירא להו אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם, ותמצא שאין שוין בדבריהם דלרבי מאיר אדם מקנה אפילו פירות שלא באו לעולם ושלא חנטו כלל ולרבי אליעזר לית ליה הכי אלא בדבר שכבר בא לעולם אלא שלא נגמר בשולה כדאיתא בקדושין (ס"ב ב'), ומשום שאינם מודים זה לזה וכל חד מנייהו איכא רבנן דפליגי עליה הוי כל חד מנייהו יחידאה ובטל במיעוטו ולית הלכתא כחד מנייהו מסתמא, אלא היכא דפסק תלמודא כחד ומפיק ליה משיטה כי הא דשמעתין דפסיק רבא הלכה כבית שמאי וקיימא לן נמי כרבי אליעזר כדבעינן למימר קמן, אבל מסתמא לית הלכתא כחד מנייהו כמו שקבלנו מן הגאון ז"ל.

15. תוספות מסכת יבמות דף נא עמוד ב

כולהו סבירא להו - אין התנאים כולן שוין דלביית שמאי קונה מדאורייתא כדמשמע בפ' ד' אחין (לעיל דף כט. ושם) ולכולהו תנאי לא קני אלא מדרבנן ולר"ג לא קני אלא בהא דלא מהני מאמר בתריה ובן עזאי מפליג בין שני יבמין ויבמה אחת ובין יבם אחד ושתי יבמות ולר"ש מספקא ליה אי קני אי לא קני וכה"ג איכא בפ"ק דסוטה (דף ז: ושם).

16. חידושי הרישב"א מסכת יבמות דף נא עמוד ב

כולהו סבירא להו מאמר קונה קנין גמור. פי' לאו דמודה כל חד מינייהו לדברי חבריו, דהא ליתא, דלב"ש קונה מן התורה ולכולהו אידך מאמר דרבנן כב"ה שהלכה כמותם, וכן בפ' דבן עזאי מפליג בין ב' יבמות לב' יבמין משא"כ לר"ג, וכן תמצא

דלר' נחמיה אין אחר ביאה פסולה כלום משא"כ לר"ג, אלא ה"ק כי כולם הולכים בשיטה אחת, דבאותו ענין שאומר שיהא קונה המאמר, שהוא קונה קנין גמור, וכן הלשון הזה מתפרש בכל מקום כדפרי' בפ"ק דסוכה ודוכתי אחרוני בס"ד.

17. רש"י מסכת יבמות דף נא עמוד ב

ביאת שני אינה ביאה - דהביאה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום ואינה מקודשת לשני ולא פסלה על הראשון ואי משום דזינתה דקי"ל ביאתו ביאה דתנן (נדה דף מה) בא על אחת מכל העריות שבתורה מתות על ידו אפילו הכי לא מיתסרא על בעלה דקיימא לן (כתובות דף ט) אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עיסקי קינאי וסתירה.

18. תוספות מסכת יבמות דף נא עמוד ב

אי ביאת ראשון ביאה כו' - משנה היא לקמן בהאשה רבה (דף צו:): וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לראשון ואם תאמר לרבי שמעון נמי תיאסר לראשון משום דזינתה תחתיו ובקונטרס פירש דאין נאסרת על בעלה אלא על ידי קינאי וסתירה ואר"י שהוא טעות סופר ולא פירשו רש"י מעולם דבעד אחד ודאי אינה נאסרת אלא בקינאי וסתירה אבל בעדי טומאה נאסרת בלא קינאי ואין לומר משום דהני נשואין דרבנן נינהו לא חשו לאוסרה דכל דתיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון ועוד דתיסטר משום דרב המנונא דאמר שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה [1] ואר"י דמיירי בבא עליה בשוגג שאינה נאסרת [2] אי נמי בקטנה דפיתוי קטנה אונס הוא [3] אי נמי בבא עליה בעל כרחא ונאמר אע"ג דביאת בן תשע כמאמר ומאמר בעל כרחא לא מהני כדאמר בפ"ב (לעיל יט:): עשו חכמים ביאת בן תשע בעל כרחא כמאמר מדעת דלא שני לן בביאה דיבמה בין מדעת לבע"כ.

19. חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף נא עמוד ב

וזה תימה גדול פה קדוש היאך יאמר דבר זה ... [4] והרב אב"ד ז"ל תירץ משום דכיון דקטן הוא ואין לו אישות גמור לא מיתסרא עליה בזנות כדגרסי' בפ"ק דקדושין (י"ט א) אשר ינאף את אשת איש פרט לאשת קטן ואוקמה אביי ביבם בן תשע.

20. רש"י מסכת יבמות דף צו עמוד ב

ביאת שני אינה ביאה - דקי"ל (לעיל /יבמות/ דף נ) אין ביאה אחר ביאה והוה ליה ביאת שני כביאת איניש דעלמא וכיון דשוגגת היא שריא.

21. תוספות ישנים מסכת יבמות דף צו עמוד ב

אי ביאת ראשון ביאה ביאת שני אינה ביאה. ופ"ה במתני' דמיירי שבא עליה שני בשוגג דאי במזיד היתה נהרגת כדאמרינן שכל העריות מומתין על ידו ולא נהירא דכיון דאשת קטן היא לא מקטלא דהא אמר' כי ינאף את אשת איש פרט לאשת קטן. ונראה לפרש דודאי מיירי בבא עליה בשוגג דאי במזיד היתה נאסרת על הראשון דנהי דלא מקטלא מ"מ נאסרת היא על בעלה:

22. מהרש"א חידושי הלכות מסכת יבמות דף צו עמוד ב

בפרש"י בד"ה ור"ש אומר לא פסל כו' וכגון דביאת שני שגגה דאי במזיד כו' ונהרגת עליו עכ"ל ובפ"ר ר"ג פרש"י דאיירי אפילו במזיד שאין נאסרת על בעלה אלא בקינאי וסתירה והתוספות כתבו שם שהוא ט"ס ולא פירשו רש"י מעולם ופירשו שם כפרש"י דהכא דמיירי בשוגג ויראה הא דקאמר דבמזיד נהרגת לאו דוקא דהא א"נ דקני ביאת קטן לגמרי כמאמר אינו אלא מדרבנן כפרש"י לקמן בשמעתין גבי וחולץ לשנייה וייבומי תרוייהו לא הואיל וצרתה במקצת כמאמר דרבנן כו' אלא דה"ק כיון דאשה אחרת אסורה במזיד דנהרגת עליו בהך נשואין דרבנן אי הוה איירי במזיד נמי הוה חשו לאוסרה דכל דתיקון רבנן כעין דאורייתא תיקון ועיין בתוספות בפרק ר"ג בד"ה אם ביאה ראשונה ביאה כו':

23. מרומי שדה מסכת יבמות דף נא עמוד ב

ר"ש דתניא אמר ר"ש לחכמים אם ביאת ראשון ביאה ביאת שני אינה ביאה כו'. ופירש"י ז"ל ואי משום דזינתה דקי"ל דביאתו ביאה כו' אפ"ה לא מיתסרא על בעלה כו'. כבר ידוע דדברי רש"י מרפסין איגרי וכמבואר בתוס' והרשב"א, ורש"י עצמו יישב להלן צ"ו ב' שבא עליה בשוגג. ונראה ליישב דרש"י ז"ל לטעמיה, שביארנו לעיל גבי הנטען על אשת איש בדף כ"ד ב', דלרב דקאמר ובעדים היינו עדי ביאה, נאמנת האשה לומר שהיתה אנוסה בתחילת ביאה אע"ג דלבסוף היה ברצון. ובהע"ש סי' קל"ד ביארנו, דזה היה כוונת המאמר אין האשה נאסרת על בעלה אלא בקינאי וסתירה וכמעשה שהיה. דהביאור הוא שאפילו ראו העדים הסוף ביאה ברצון, מכ"מ יכולה לומר שבתחילה היה באונס, והראיה שהוא כן ממעשה דב"ש. ואחר שכן מתפרש פירש"י כאן שפיר, שבא עליה השני תחלה באונס וסופו ברצון, היינו שראו עדים סוף הביאה שהיה ברצון. משו"ה מותרת לראשון אם אומרת שהיה באונס. ומכ"מ הוי קדושין בסוף ביאה, דעיקר הקדושין הוי בסוף ביאה, כדאי' בקדושין דף י' לפי' הרי"ף והגאונים. איברא כ"ז אינו אלא לרב ורבא דקי"ל כוותיהו. אבל לאבוה דשמואל אאל"כ, שהרי נאסרה על בעלה בסוף ביאה שהיה ברצון, ומשו"ה פירש"י להלן שהיה בשוגג:

24. רש"י קידושין דף יט/א

דמדאוריית' חזיא ליה - כלומר זקוקה לו באותה ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה כדתנן (נדה דף מה) בן תשע שבא על יבמתו קנאה:

25. תוספות קידושין דף יט/א

ומדאורייתא חזיא ליה - פי' בקונטרס דזקוקה לו וביאתו ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה וליטמא לה כדתנן (נדה דף מה.) בן ט' שבא על יבמתו קנאה וקשה דזה אינו אלא מדרבנן ולפוסלה מן האחיין כדתנן בהאשה רבה (יבמות דף צו:) עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול אבל ליורשה ולשאר דברים לא היא כאשר נ"ל דמדאורייתא חזיא ליה בעלמא כגון שהיה היבם גדול וקטן זה ביאתו ביאה כלומר שאם בא על אחת מכל עריות שבתורה מומתים על ידו מהו דתימא הואיל ומדאורייתא כו' כלומר אי לאו האי קרא דמעטיה ה"א מדאורייתא חשובה כאשרתו קמ"ל שאינו קונה אותה אלא מדרבנן כדאמרין בעלמא (שם) עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול:

26. אנציקלופדיה תלמודית כרך כא, יבום אות ז

ואמרו שעשו ביאת בן תשע ביבמתו כמאמר בגדול, שכשם שמאמר בגדול אם בא להוציאה צריכה גט למאמרו וחליצה לזיקתו1148, כך ביאת בן תשע צריכה גט לביאתו - שיגרשנה משיגדיל1149 - וחליצה לזיקתו1150, שאין ביאת בן תשע קונה קנין גמור1151, ואם הוא כהן והיא בת ישראל, אינו מאכילה בתרומה1152, שאין ביאתו אלא כמאמר1153, והיא פוסלת אותה מלהתייבם לשאר אחיו, כדין בעלת מאמר1154. חזר ובא עליה משהגדיל והביא שתי שערות1155, מועילה ביאה זו לקנותה לגמרי ולהפקיע זיקת יבום מעליה, והרי זה מגרשה בגט בלבד1156. יבם קטן שבא על יבמה קטנה, יגדלו זה עם זה1157, ויבם קטן שבא על הגדולה, תגדלו1158 [טור שסז] - והדברים אמורים לדעת חכמים, שאין חוששים בקטנה שמא תימצא איילונית1159 - שאם נתחרט ואינו רוצה לקיימה, אין להם תקנה עד גדלות, שהרי ביאתו כמאמר היא, וצריכה גט וחליצה, ואין גט ולא חליצה לקטנים1160. הבא על יבמה שנתייבמה על ידי יבם בן תשע שנים ויום אחד, אינו חייב מיתה1161, וכן שנינו: אשר ינאף את אשת איש1162, פרט לאשת קטן1163, ואמר רב אשי שהדברים אמורים ביבם קטן שבא על יבמתו, שאף על פי שהיא זקוקה לו וביאתו ביאה, השמיענו הכתוב שאין חייבים עליה משום אשת איש1164. ונחלקו ראשונים: יש סוברים שזה שאמר שעשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול1165, היינו שמדרבנן גרעו כח ביאתו1166, אבל מן התורה קנאה קנין גמור לכל דבר1167, שנאמר: יבמה יבא עליה1168, כל יבם במשמע, ואף קטן בכלל1169, ומן הסתם נתרבה קטן לכל האמור בפסוק זה, לקיים מצות יבום ולקנותה1170, ולהאכילה בתרומה אם הוא כהן, ומדרבנן הוא שאינה אוכלת1171, אלא שלמדים מ"אשת איש", פרט לאשת קטן. שאף [טור שסח] על פי שהיא אשתו מן התורה. אין הבא עליה חייב מיתה1172. וכתבו ראשונים שאף על פי שהיבם הקטן קונה אותה מחמת קידושי אחיו המת שהיה גדול, לענין לאסרה על כל העולם אינו קונה אותה1173, וכן כתבו אחרונים שאף לאו וכתב של אשת איש אין בה1174, ותופסים בה קידושי אחר1175... לדעה זו, שמן התורה קנאה, הרי זה יורשה1183 ומיטמא לה1184, וזוכה בנכסי אחיו [טור שסט] המת1185, ואם בא לגרשה משהגדיל, מן התורה יכול הוא לפטרה בגט בלי חליצה, ואף על פי שלא חזר ובא עליה משהגדיל1186, ויש שכתבו בדעת ראשונים שאף על פי שקנאה מן התורה, לא קיים מצות יבום, כיון שאינו ראוי להוליד1187, ולכן אינו יכול לגרשה בלא שיבא עליה בגדלות או שיחלוץ לה1188. וכתבו ראשונים שאף על פי שאין קנין לקטן1189, קנאה הקטן ביבום, לפי שקנויה ועומדת היא לו1190, שאף על פי שאין לו דעת, הרי ריבתה תורה ביבום ביאת שוגג כמזיד1191, וכן שנינו: כל ביאה שצריכה דעת, אין ביאתו ביאה, אינה צריכה דעת, ביאתו ביאה1192, וביבמת יבום שאינה צריכה דעת, ביאת קטן ביאה1193; ויש ראשונים שכתבו שביאת קטן הרי היא כביאת שוגג בגדול, שלדעת רב שקונה לכל דבר1194, אף ביאת קטן כן, אלא שגזירת הכתוב היא שפטור ממיתה, ולשמואל שביאת שוגג אינה קונה אלא לדברים האמורים בפרשה1196, או שלדברי הכל אין ביאת קטן קונה מן התורה אלא לדברים האמורים בפרשה1197. מדרבנן שעשאוה כמאמר, כתבו ראשונים שלהסוברים שמן התורה קנאה לכל1198, אף מדרבנן קנאה לגמרי להיטמא לה ליורשה, ואינה כמאמר אלא לענין שאינו יכול לפטרה בגט [טור שעז] בלבד בלי חליצה, וכן לענין שאינה פטורה צרתה1199, ולהסוברים שמן התורה לא קנאה אלא לדברים האמורים בפרשה1200, עשו אותה מדרבנן כמאמר לגמרי1201. יש מהאחרונים שכתבו שאף להסוברים שביאת יבום צריכה עדים, ואם בא עליה שלא בעדים לא קנאה1202, קטן שבא על יבמתו שלא בעדים קנאה, שכיון שהבא עליה אינו חייב מיתה1203, ותופסים בה קידושי אחר, לדעתם1204, אין קנינה בכלל דבר שבערוה, ואינו טעון עדים1205, ויש שכתבו שאף יבום של קטן טעון עדים, ואף להסוברים שכל חלות שטעונה עדים לקיומה, אינה חלה בקטן לפי ש"אין העדים מעידים על הקטן"1206, יבום של קטן אינו בכלל זה, כיון שאין צריך דעת היבם לקנין היבום1207.

ויש ראשונים חולקים וסוברים שמן התורה אין קטן קונה את יבמתו כל עיקר, וחכמים הם שעשו ביאת קטן כמאמר בגדול1208 - והבא עליה לוקה משום יבמה-לשוק*1209 - שהתורה מיעטה את הבא על אשת יבם קטן ממיתה, ללמדנו שאין הקטן קונה אותה כלל1210, שכיון שהיבם בא מכח זיקת אחיו המת שהיה גדול, אין סברא לומר שלא מיעטה תורה אלא ממיתה1211, ואותה שאמרו ש"יבמה יבא עליה" אפילו קטן במשמע1212, היינו שאין איסור בביאת קטן, אבל לא קנאה בביאתו1213. ויש מהראשונים שכתבו בטעם שאין יבם קטן [טור שעא] קונה את יבמתו מן התורה, אף על פי שאין צריך דעת היבם לקנין1214, לפי שאינו קונה אלא אם כן נתכוין לביאה1215, וקטן אין לו שום כוונה1216. לדעה זו שאינו קונה אותה מן התורה, ביאת קטן היא כמאמר ממש, ואינו קונה אותה ליורשה ולא ליטמא לה1217, ואינו קונה אותה אלא לפסלה על שאר האחים בלבד כמו מאמר1218, וכן אינו יורש נכסי אחיו1219, שאין כאן נישואין אפילו מדרבנן, ואף חופה אין לו, ואף על פי כן מברך הוא ברכת נישואין, ואינו צריך לחזור ולברך לכשיגדיל, שהועילה לו ברכת נישואין שבוירך בקטנות על נישואין כל שהקטן1220. ויש ראשונים שכתבו שביאת קטן קונה מדרבנן לכל דבר1221. אשת יבם קטן שזינתה, יש ראשונים שכתבו שאינה נאסרת על בעלה1222, שקטן אין לו אישות גמורה - אף על פי שהוא קונה אותה מן התורה, להסוברים כן1223 - שהרי פטרה תורה את הבא עליה ממיתה, ולכן אינה נאסרת לבעלה1224, שעדיין לא נגמרה האישות שלה, והרי זו לענין איסור סוטה כשומרת-יבם*, שאם זינתה אינה נאסרת ליבמה, להלכה1225, ויש שכתבו שכיון שלדעתם לא קנאה אלא מדרבנן, באישות דרבנן לא גזרו חכמים שתיאסר על בעלה בזנות1226. ויש ראשונים חולקים וסוברים שנאסרת היא עליו1227, [טור שעב] ויש מחלוקים, שדוקא לדעת שמואל שביאת שוגג אינה קונה אלא לדברים האמורים בפרשה1228, אבל אינה נאסרת בזנות, לדעתם1229, אף בנתייבמה לקטן אינה נאסרת בזנות, אבל לדעת רב שבביאת שוגג קנאה לכלל1230, בנתייבמה לקטן נאסרת1231, שגזירת הכתוב היא שפטורה ממיתה, אבל אשת איש גמורה היא להיאסר בזנות1232.